

Labmedewerkers:

Dr. Szilvia Biro
Monique Bisschop
Mw. Ati Breugem
Sita ter Haar
Prof. Bernhard Hommel
Mirjam de Jonge
Dr. Claartje Levelt
Mw. Albertien Olthoff
Anne-Marie Roorda
Marijn van't Veer
Drs. Stef Verschoor

www.babylab.leidenuniv.nl
✉ babylab@fsw.leidenuniv.nl
tel: 071-527-3920

Babylab Leiden

In deze nieuwsbrief:

- * Even voorstellen
- * Trein of tein?
- * Speelgoed pakken
- * Nieuwe website

Nieuwsbrief 7
winter 2009

Faculteit der
Sociale Wetenschappen

Leiden Institute for Brain
and Cognition

Wat weten baby's?

Even voorstellen

Ik ben Anne-Marie Roorda, studente Taalwetenschap, en sinds een paar weken werk ik mee in het Babylab. Ik werk mee aan het onderzoek van Sita ter Haar. Het plan is dat ik in februari mijn bachelorscriptie kan schrijven over dat onderzoek. Sita onderzoekt, zoals jullie wellicht weten, de voorkeuren van jonge baby's (9 maanden en 12 maanden) voor bepaalde lettergrepen. Hebben de baby's bijvoorbeeld een voorkeur voor lettergrepen die veel voorkomen? Welke eigenschappen van klanken vinden de baby's interessant? En doen baby's van 9 maanden meer met deze informatie dan baby's van 12 maanden?

Een onderdeel van dit onderzoek is het meten van de kijktijd van de baby's bij het aanhoren van bepaalde lettergrepen. Ik ben nu vooral bezig met het lezen over dit soort onderzoeken en het uitvoeren van de experimentjes, en tot nu toe is alles erg interessant!

Trein of tein?

Als een dreumes zijn of haar eerste woordjes begint te zeggen, zijn dat vaak versimpelde vormen van de woorden die ze om zich heen horen. Zo zullen veel ouders 'toepies' en 'tein' als woordjes voor 'snoepjes' en 'trein' herkennen. Zelfs als kinderen twee jaar zijn hebben ze vaak nog moeite met woorden die met twee medeklinkers beginnen en blijven ze 'koen' of 'choen' in plaats van schoen zeggen.

Uit gedetailleerde analyse is gebleken dat

kinderen van twee jaar wel degelijk de intentie kunnen hebben om een complex woord, met een dubbele medeklinker aan het begin, uit te spreken. In eerder onderzoek bekeken we de uitspraak van woorden zoals 'brood' en 'trein' die uitgesproken waren als 'boot' en 'tein' en vonden dat er in het akoestische signaal een klein spoor van de verdwenen /r/ zat. Kinderen weten dus wel dat 'brood' anders uitgesproken moet worden dan 'boot', het lukt ze alleen niet helemaal. Daarom besloten we een perceptie-experiment te doen bij kinderen van anderhalf jaar, om te zien of het verschil tussen één of twee medeklinkers aan het begin van een woord dan wel gehoord werd. Ze leerden een woord met een complex begin ('traas') als naam van een knuffeltje (figuur 1), en hoorden vervolgens dat die naam werd uitgesproken als 'taas'.

Figuur 1: Onze taas/traas knuffel

Een andere groep kinderen van dezelfde leeftijd leerde het nieuwe woord 'taas' en werd verrast met het woord 'traas'.

Volgens de voorlopige resultaten reageren kinderen wel verbaasd als het vormeloze knuffelbeestje ineens 'traas' wordt genoemd terwijl ze de naam 'taas' hebben geleerd, maar zijn kinderen niet verbaasd als ze horen dat het knuffelbeestje taas wordt genoemd, terwijl zij geleerd hebben dat het traas heet. Met andere woorden, als kinderen een nieuw woord met een simpele naam hebben geleerd, zijn ze verbaasd wanneer hetzelfde voorwerp een complexe naam krijgt maar andersom vinden ze het niet erg. Deze resultaten geven aan dat kinderen die zelf 'tein' en 'boot' zeggen in plaats van 'trein' en 'brood', zich op de leeftijd van anderhalf niet bewust zijn van hun eigen versimpelde uitingen. In de uitingen van tweejarige kinderen hebben we wel een indicatie gevonden dat ze zich bewust zijn van de complexiteit van woorden zoals 'trein'. In een vervolgonderzoek gaan we naar de uitspraak van kinderen van anderhalf kijken en laten we tweejarige kinderen een perceptietest doen. Alleen als we deze aanvullende gegevens hebben, zouden we te weten kunnen komen of en wat voor een ontwikkelingsproces er gaande is tussen anderhalf en twee jaar, wanneer kinderen zich bewust worden van deze complexe woorden.

Aan dit experiment werkten Wiepke van der Auweraert en Daphne Dijkman, twee studenten aan het Pre-University College, mee. Zij schrijven hun profielwerkstuk over dit onderzoek.

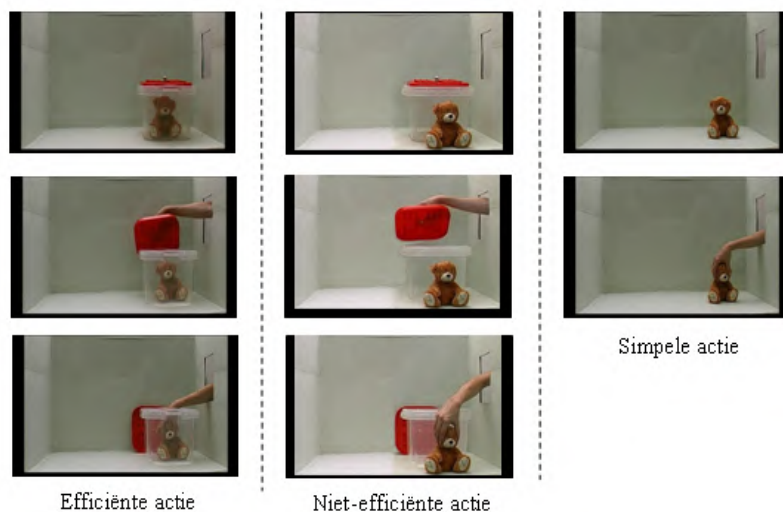
Speelgoed pakken

Jonge kinderen zien om zich heen allerlei handelingen verricht worden, en het volgende onderzoek probeert te achterhalen wat kinderen begrijpen van wat ze zien. Er wordt onderzocht of de doelmatigheid van een handeling invloed heeft op wat kinderen verwachten dat daarna gebeurt.

In deze studie kregen drie groepen kinderen van 12 maanden elk een ander filmpje te zien (figuur 2). In het eerste filmpje bevond zich een knuffelbeer in een transparante doos. Een hand opende de doos en haalde de beer eruit. Het andere filmpje was hetzelfde, maar

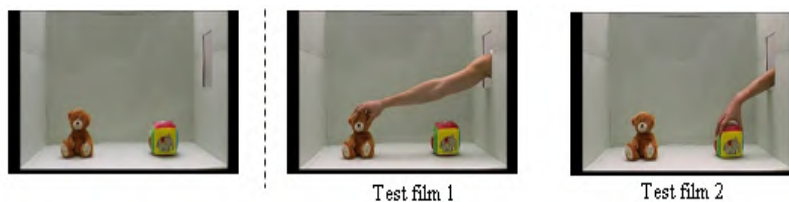
nu bevond de knuffelbeer zich buiten de doos. De hand opende toch eerst de doos alvorens de beer te pakken. In het laatste filmpje was er geen doos te zien, alleen een beer die door de hand gepakt werd.

De filmpjes verschilden dus in de manier waarop het doel, het pakken van de knuffelbeer, werd bereikt. In het eerste filmpje is de actie efficiënt, maar in het tweede filmpje niet. De beer bevindt zich immers al buiten de doos, waarom zou deze dan nog moeten worden open gemaakt? Het derde filmpje laat een zogenoemde 'simpele actie' zien.

Figuur 2: Drie filmpjes met de knuffelbeer

Na het zien van één van deze drie filmpjes kregen de kinderen twee nieuwe filmpjes te zien (figuur 3), dit waren de testfilmpjes. Hierin waren twee knuffels te zien, dezelfde knuffelbeer als in het eerdere filmpje en een speelgoedkubus. In het ene filmpje pakt de hand de knuffelbeer, in het andere pakt hij de speelgoedkubus.

Figuur 3: De testfilmpjes

Er werd gemeten hoe lang de kinderen naar deze twee laatste filmpjes keken. De kinderen die vooraf de niet-efficiënte of de simpele actie hadden gezien, keken even lang naar

de twee testfilmpjes. Ze hadden dus van tevoren geen verwachtingen over welk voorwerp de hand zou pakken. De kinderen die eerst de efficiënte actie hadden gezien, keken in de testfase langer naar het filmpje waarin de speelgoedkubus werd gepakt. Omdat ze verwachtten dat de knuffelbeer zou worden gepakt, waren zij verrast toen dat niet gebeurde.

De kinderen vertrouwen dus op informatie over de efficiëntie van een actie en kunnen deze informatie ook gebruiken in nieuwe situaties waarin twee keuzes gegeven worden.

Nieuwe website

Dit najaar is onze website vernieuwd. Naast informatie over de onderzoeken en alle medewerkers kunt u daar ook oude nieuwsbrieven lezen, foto's bekijken en nog veel meer! Breng dus gauw een bezoekje aan de nieuwe website op:

www.babylab.leidenuniv.nl

Namens het Babylab-team wensen wij alle ouders en kinderen fijne kerstdagen en een gezond 2010 toe!

Hartelijk dank aan alle baby's die deze periode samen met hun moeder, vader, oma, opa of oppas naar het Babylab zijn gekomen en hun beste beentje (handje) hebben voorgezet. Zonder jullie wisten wij niets! Wij zijn altijd op zoek naar ouders met baby's die zich beschikbaar willen stellen voor de onderzoeken in ons Babylab, dus mocht u mensen kennen die ook mee willen doen, laat het weten. Aanmelden kan via onze website.

www.babylab.leidenuniv.nl